

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Факультет іноземної філології
та соціальних комунікацій

X

**ВСЕУКРАЇНЬКА
НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ**

СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

27-28 квітня 2023 року

Матеріали

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА
СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ**

**СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО
СУСПІЛЬСТВА**

**МАТЕРІАЛИ X ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ, АСПІРАНТІВ,
ВИКЛАДАЧІВ ТА СПІВРОБІТНИКІВ**

(Суми, 27-28 квітня 2023 року)

Суми, 2023

С-70 Соціально-гуманітарні аспекти розвитку сучасного суспільства:

Матеріали десятої Всеукраїнської наукової конференції студентів, аспірантів, викладачів та співробітників (Суми, 27–28 квітня 2023 р.) / уклад. М. М. Набок. Суми : Сумський державний університет, 2023. 367 с.

До збірника увійшли наукові матеріали, присвячені актуальним проблемам сучасного перекладу, етнолінгвістики, стилістики, методики та методології сучасних мовознавчих та літературознавчих дисциплін. Складовою збірника є наукові розвідки з питань релігії та культури, соціальних і міжкультурних комунікацій, психологічної теорії та практики, соціологічних досліджень.

Для викладачів закладів вищої освіти, аспірантів, студентів, учителів загальноосвітніх шкіл, гімназій, ліцеїв та коледжів, усіх, хто цікавиться питаннями соціогуманітарного напрямку.

Матеріали друкуються в авторській редакції.

2. Дюма О. Наполеон. Життєпис. К. : Брайт Стир Паблішинг, 2017. 248 с.
3. Норвич Дж. Краткая история Франции [пер. с англ. О.В. Строгановой]. М. : КоЛибри, Азбука-Атикус, 2020. 480 с.
4. Робертс Е. Лідерство в часи війни. Головні уроки від творців історії. К. : Видавнича група КМ-БУКС, 2021. 216 с.

Аліна Сіробаба,

студентка Сумського державного університету

ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ БІДНОСТІ В КОНТЕКСТІ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Розглядаючи проблеми, які постали в соціальній політиці в Україні, слід зазначити, що недостатнє здійснення соціального захисту населення, відсутність стабільного функціонування ринку праці й достатньої оплата праці та складність підвищення соціально-економічного рівня життя населення – все це сприяє загрозі опинитися на межі бідності. Тому на сьогоднішній день проблема бідності залишається *актуальною*, оскільки вона охоплює велику кількість населення і є важливим для вирішення завданням в українському суспільстві. **Метою** цього матеріалу є дослідження шляхів щодо зменшення рівня бідності та мінімізації її наслідків для громадян України. **Завданнями** матеріалу є аналіз досліджень інших авторів з даної теми та пошук напрямів подолання бідності в Україні в контексті Цілей сталого розвитку.

Проблема бідності поставала впродовж всього людського життя, а одним з перших офіційних документів щодо бідності був Указу Президента України від 15 серпня 2001 року «Про стратегію подолання бідності», в якому поняття «бідність» визначене як неможливість унаслідок нестачі коштів підтримувати спосіб життя, притаманний конкретному суспільству в конкретний період часу. Залишалися низькими розміри пенсій, допомоги та соціальних виплат. Не втратила гостроти проблема безробіття, яка є одним із головних факторів

поширення бідності. Особливо це стосується сімейного безробіття (коли безробітними є декілька членів сім'ї). Потребують посиленої уваги питання працевлаштування осіб з обмеженими фізичними можливостями, молоді та випускників навчальних закладів про це йдеться в указі Президента України «Про стратегію подолання бідності» [1].

Л. Ковальчук зазначає, що до найбільш об'єктивних ознак бідності можна віднести такі: відсутність роботи як джерела існування сім'ї працівника, відсутність належних умов життя, низьку якість харчування й високий відсоток витрат доходів сімей на харчування, неможливість користування платними медичними та освітніми послугами, низька професійно-освітня підготовка та коротка тривалість життя. Особливою характеристикою бідності в сучасних дослідженнях називають вилучення з суспільного життя та соціальну ізоляцію, а також неможливість належної участі індивіда у процесах, які безпосередньо впливають на рівень життя людей та показники людського розвитку [2].

Щодо офіційних документів, про шляхи подолання бідності, то таким був «Перетворення нашого світу: Порядок денний в області сталого розвитку на період до 2030 року» Генеральної Асамблеї ООН. Цілями щодо подолання бідності в контексті Цілей сталого розвитку є:

1. До 2030 року скоротити принаймні вдвічі частку чоловіків, жінок і дітей різного віку, які живуть у бідності у всіх її вимірах відповідно до національних визначень.

2. Запровадити відповідні національному законодавству системи та заходи соціального захисту для всіх, включаючи мінімальний рівень, і до 2030 року досягти значного охоплення бідних і вразливих верств населення.

3. До 2030 року забезпечити всім чоловікам і жінкам, особливо бідним і вразливим верствам населення, рівні права на економічні ресурси, а також доступ до основних послуг, володіння та контролю над землею та іншими формами власності, спадщиною, природними ресурсами, належним нові технології та фінансові послуги, включаючи мікрофінансування.

4. До 2030 року зміцнити стійкість бідних і тих, хто перебуває в

уразливого становищі, і зменшити їх вплив і вразливість до пов'язаних із кліматом екстремальних явищ та інших економічних, соціальних і екологічних потрясінь і катастроф.

5. Забезпечити значну мобілізацію ресурсів із різноманітних джерел, у тому числі шляхом розширеного співробітництва в галузі розвитку, щоб забезпечити адекватні та передбачувані засоби для країн, що розвиваються, зокрема найменш розвинених країн, для реалізації програм і політики, спрямованих на подолання бідності в усіх її вимірах.

6. Створити надійні рамки політики на національному, регіональному та міжнародному рівнях, засновані на стратегіях розвитку, орієнтованих на інтереси бідних та гендерно-чутливих, для підтримки прискорених інвестицій у дії з викорінення бідності [3].

О. Волошина та Н. Галайко у статті «Бідність в Україні: методи її оцінки та шляхи подолання» на основі Цілей сталого розвитку запропонували свої основні напрямки скорочення масштабів бідності в Україні:

- *економічне зростання*. Саме економічне зростання веде до збільшення валового доходу, за рахунок якого формується фонд споживання, зростають соціальні стандарти.

- *створення робочих місць*. Це є досить ефективний напрям скорочення бідності, бо якщо у людей є робота, вони мають дохід та можуть поліпшити свій добробут.

- *підвищення заробітної платні та пенсії*. Зі збільшенням доходів населення зможе поліпшити свій фінансовий стан, матиме доступ до якісніших продуктів харчування, кращого медичного забезпечення, різних культурних заходів, а також збільшить купівельну спроможність.

- *наближення офіційного прожиткового мінімуму до його фактичного значення*. Саме завдяки цьому заходу показники рівня бідності будуть більш реальними. Зважаючи на те, що прожитковий мінімум є множником, на підставі якого вираховується розмір усіх соціальних виплат населенню, то такий захід приведе до підвищення добробуту населення. Зважаючи на те, що прожитковий

мінімум є множником, на підставі якого вираховується розмір усіх соціальних виплат населенню, то такий захід приведе до підвищення добробуту населення.

- *державна допомога бідним.* Варто зазначити, що такий захід потрібно проводити продумано, щоб не спричинити так звану «застійну» бідність, коли частина працездатного населення орієнтована тільки на допомогу.

- *широка міжнародна підтримка.* Багато країн світу через низький рівень доходів не мають достатніх можливостей для зменшення масштабів бідності. Саме тому для ліквідації вогнищ бідності в світовому господарстві потрібні широка міжнародна підтримка та зорієнтованість програм міжнародних організацій на поліпшення якості життя населення і подолання бідності [4].

Отже, можна зробити висновки, що проблема бідності в Україні є великою перешкодою для нормального життя населення. Звісно, викоринити явище бідності повністю неможливо, але за більшого контролю державної влади та якісного виконання завдань, щодо її подолання, можна значно зменшити рівень бідності в Україні, який є на сьогоднішній день. Зокрема виконання завдань, які поставлені в Цілях сталого розвитку до 2030 щодо подолання бідності, будуть важливим інструментом у вирішенні цієї суспільної проблеми.

Список використаних джерел:

1. Про Стратегію подолання бідності : Указ Президента України від 15.08.2001 р. № 637/2001. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/637/2001#Text> (дата звернення: 24.02.2023).

2. Клевчик Л. Л. Шляхи подолання проблеми бідності в сучасних глобалізаційних умовах. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка» : науковий журнал.* Острог : Вид-во НаУОА, грудень 2018. № 11 (39). С. 9–13. URL: <https://eprints.oa.edu.ua/7598/1/4.pdf> (дата звернення: 27.02.2023).

3. Цілі сталого розвитку/United Nations Development Programme. UNDP. URL: <https://www.undp.org/uk/ukraine/tsili-staloho-rozvytku/no-poverty>

(дата звернення: 28.02.2023).

4. Волошин О. Р., Галайко Н. В. Бідність в Україні: методи її оцінки та шляхи подолання. *Соціально-правові студії*. 2020. Випуск 1 (7). С. 147–155. URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/2840/1/22.pdf> (дата звернення: 27.02.2023).

Науковий керівник: Семенов В. М., кандидат наук з державного управління, доцент кафедри психології, політології та соціокультурних технологій Сумського державного університету.

Алеся Сімакова,

студентка Сумського державного університету

РОЛЬ СОЦІАЛЬНОЇ КОМУНІКАЦІЇ В СУСПІЛЬСТВІ

Актуальність даної теми полягає в тому, що соціальна комунікація – це спосіб передачі інформації, думок і емоцій між людьми, що можна охарактеризувати однією з умов існування соціуму. Соціальна комунікація дозволяє нам вивчати та визначати поведінку інших людей. Розуміння інших, або суспільна взаємодія – умова для існування людей в одному суспільстві. Як говорить Харченко Л. М.: «Процес соціальної комунікації відбувається під час багатостороннього та різнорівневого обміну соціальною інформацією (якщо в ньому бере участь людина, процес набуває соціальності) між політичною, економічною та духовною сферами глобального суспільства та їх національними відповідниками» [1].

Метою роботи є дослідження ролі соціальної комунікації в суспільстві на сучасному рівні. Завданнями дослідження визначено наступне: розглянути термін «соціальна комунікація» в більш широкому значенні, проаналізувати стан наукової розробки цієї теми.

Соціалізація суспільства залежить від розвитку соціальних комунікацій у соціумі. Існування людей без комунікації в цілому було б неможливим, адже саме комунікація дозволяє суспільство розвиватися еволюційним шляхом. Під